

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **197** (2009-2010) – Nr. 4
ingediend op 12 februari 2010 (2009-2010)

Beleidsnota

Algemeen Regeringsbeleid

2009-2014

Verslag

namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
uitgebracht door de heren Ward Kennes en Sven Gatz

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy.

Vaste leden:

de heer Ward Kennes, mevrouw Griet Smaers, de heren Koen Van den Heuvel, Eric Van Rompuy;

de heren Felix Strackx, Erik Tack, Christian Verougstraete;

de heren Sven Gatz, Dirk Van Mechelen;

de heren John Crombez, Peter Vanvelthoven;

de heren Jan Peumans, Kris Van Dijck;

de heer Lode Vereeck;

de heer Filip Watteeuw.

Plaatsvervangers:

de heren Ludwig Caluwé, Dirk de Kort, Jan Durnez, Johan Sauwens;

de heer Joris Van Hauthem, mevrouw Linda Vissers, de heer Wim Wienen;

de heren Marino Keulen, Sas van Rouveroi;

de heren Bart Martens, Bart Van Malderen;

de heren Marc Hendrickx, Wilfried Vandaele;

de heer Ivan Sabbe;

de heer Bart Caron.

Stukken in het dossier:

197 (2009-2010) –Nr. 1: Beleidsnota

–Nr. 2 en 3: Met redenen omklede moties

INHOUD

I.	Toelichting door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid.....	6
	1. Vlaanderen in Actie (ViA)	6
	2. Meer efficiëntie en effectiviteit in de dienstverlening.....	6
	3. Duurzame ontwikkeling	7
	4. Geografische informatie	7
	5. Publiek-private samenwerking.....	8
	6. Openbare statistiek en beleidsgerichte toekomstverkenningen	8
	7. Overheidscommunicatie	8
II.	Bespreking	9
	1. Tussenkoms van de heer Lode Vereeck.....	9
	1.1. Institutioneel kader.....	9
	1.2. ViA – Onderzoek en ontwikkeling	9
	1.3. Monitoring	10
	1.4. Meer efficiëntie en effectiviteit in de dienstverlening	10
	1.5. Interne staatsvorming.....	10
	1.6. Pps.....	11
	2. Tussenkoms van de heer Filip Watteuw	11
	2.1. Duurzame ontwikkeling	11
	3. Tussenkoms van de heer Sven Gatz	12
	3.1. Algemene doelstellingen beleidsnota.....	12
	3.2. ViA	12
	3.3. Geografisch informatiebeleid – GIS-Vlaanderen.....	12
	3.4. Pps.....	12
	3.5. Informatiebeleid – VRIND.....	12
	3.6. Efficiënte overheid	12
	3.7. Gemeenten.....	13
	3.8. Duurzame ontwikkeling	13
	3.9. Conclusie	13
	4. Tussenkoms van de heer Koen Van den Heuvel.....	13
	4.1. Geïntegreerde beleidsnota.....	13
	4.2. ViA	13

4.3. Monitoring	13
4.4. Sociale Staat van Vlaanderen.....	13
4.5. Steunpunten.....	14
4.6. Beheersovereenkomsten	14
5. Tussenkost van mevrouw Griet Smaers	14
5.1. Streekontwikkeling – RESOC.....	14
5.2. Meer efficiëntie	14
5.3. Controlemechanismen – Regeringscommissarissen.....	14
6. Tussenkost van de heer Christian Verougstraete	14
6.1. Verschillende beleidsnota's in plaats van één algemene beleidsnota..	14
6.2. Duurzame ontwikkeling	14
6.3. Overheidscommunicatie.....	15
6.4. Statistiek	15
6.5. Pps.....	15
7. Tussenkost van de heer Kris Van Dijk	15
7.1. Eén beleidsnota.....	15
7.2. Meer efficiëntie	15
7.3. ViA	16
7.4. Monitoring	16
7.5. Streekontwikkeling – RESOC	16
7.6. Duurzame ontwikkeling.....	16
7.7. Europees voorzitterschap.....	16
7.8. GIS-Vlaanderen.....	16
7.9. Pps.....	17
7.10. Overheidscommunicatie.....	17
7.11. Conclusie	17
8. Tussenkost van de heer Ward Kennes	17
8.1. Eén beleidsnota.....	17
8.2. Duurzame ontwikkeling	17
9. Tussenkost van de heer Jan Peumans.....	17
9.1. Eén beleidsnota.....	17
9.2. Overheidscommunicatie.....	18
9.3. Pps.....	18
10. Tussenkost van de heer Felix Strackx	18
10.1. GIS-Vlaanderen.....	18
10.2. ViA	18
10.3. Vlaamse Infolijn – Overheidscommunicatie	18

10.4. Studiedienst van de Vlaamse Regering.....	18
III. Antwoorden van de minister-president Kris Peeters.....	18
1. Aantal beleidsnota's.....	18
2. Organisatorische structuren.....	19
3. ViA.....	19
4. RESOC – Streekontwikkeling.....	19
5. Monitoring.....	19
6. Efficiëntiewinsten.....	19
7. Investerings in innovatie.....	20
8. Pps.....	20
9. Planlasten.....	21
10. Duurzame ontwikkeling.....	21
11. Beheersovereenkomsten.....	22
12. Regeringscommissarissen.....	22
13. Verhouding politiek – administratie.....	22
14. Europees voorzitterschap.....	22
15. GIS-Vlaanderen.....	22
16. Vlaamse Infolijn.....	22
17. Statistiek.....	22
IV. Replieken.....	22
1. Repliek van de heer Lode Vereeck.....	22
2. Repliek van de heer Filip Watteeuw.....	23
3. Repliek van de heer Kris Van Dijck.....	23
4. Tweede repliek van de heer Filip Watteeuw.....	24
5. Repliek van de heer Felix Strackx.....	24
V. Met redenen omklede moties.....	24
Afkortingen.....	25
Bijlagen.....	27

De Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting heeft op 24 november 2009 en op 5 januari 2010 de beleidsnota Algemeen Regeringsbeleid 2009-2014 besproken.

I. TOELICHTING DOOR DE HEER KRIS PEETERS, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, BUITENLANDS BELEID, LANDBOUW EN PLATTELANDSBELEID

Minister-president *Kris Peeters* stelt dat in de beleidsnota Algemeen Regeringsbeleid de beleidslijnen opgenomen zijn die in deze regeerperiode centraal staan in de opdrachten van het departement en de agentschappen in het beleidsdomein DAR, binnen zijn bevoegdheden als Vlaams minister-president.

1. Vlaanderen in Actie (ViA)

Tijdens de vorige legislatuur nam de Vlaamse Regering het voortouw om via een proces van brede maatschappelijke consultatie te komen tot één gedragen toekomstproject met visie en ambitie. Het engagement om de ViA-doorbraken en de Pact 2020-doelstellingen te realiseren, vormt dan ook de basis van het nieuwe Vlaamse regeerakkoord.

Samen met de sociale partners, het verenigingsleven en de brede bevolking gaat de Vlaamse Regering tijdens deze legislatuur hiervoor belangrijke stappen voorwaarts zetten. De beleidsnota's van de andere Vlaamse ministers geven aan welke strategische en operationele doelstellingen hiervoor worden voorgesteld. De volgende maanden worden de doorbraken uitgewerkt in tastbare projecten en flankerend beleid. Op deze manier geeft de regering trouwens gevolg aan de vraag van het Vlaams Parlement om de continuïteit van de uitvoering van het ViA-toekomstplan te verzekeren en hiervoor de nodige initiatieven te nemen (resolutie van 30 april 2009 betreffende Vlaanderen in Actie: Doorbraken 2020 en het Pact 2020: Een nieuw toekomstplan voor Vlaanderen, *Parl. St.* VI. Parl. 2008-09, nr. 2196).

De minister-president stelt te zullen waken over de coherentie van het geheel en er voor te zorgen dat er een duidelijk beeld is van wat verwacht wordt binnen welke termijn. Alle geledingen van de Vlaamse overheid zullen, in nauwe dialoog en samenwerking met alle belanghebbenden, hun schouders zetten onder dit maatschappelijk project. Hierbij zal de minister-president zorgen voor een accurate opvolging en transparante rapportering. Aan de Vlaamse administratie werd gevraagd een nieuw monitoringsinstrument te ontwikkelen dat toelaat om zowel de uitvoering van ViA als het regeerakkoord op te volgen.

De langetermijndoelstellingen van ViA zullen ook vertaald worden in de Vlaamse inspanningen in het kader van de Europese Lissabonstrategie.

2. Meer efficiëntie en effectiviteit in de dienstverlening

Goed overheidsbestuur en performant werkende overheidsdiensten zijn kritische variabelen voor een duurzame ontwikkeling van onze welvaart en ons welzijn. Om die reden is één van de ViA-doorbraken gericht op het realiseren van slagkrachtige, effectieve en efficiënte overheden voor Vlaanderen. Dit vraagt dialoog met en betrokkenheid van relevante maatschappelijke actoren en overheden. De Commissie voor Efficiënte en Effectieve Overheid zal blijven optreden als klankbord en denktank voor wenselijke veranderingen en bijstellingen in de werking van de overheid.

Het CAG van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap bereidt tegen eind dit jaar een meerjarenprogramma voor permanente efficiëntiewinsten voor. Deze efficiëntiewinsten zullen zowel op niveau van het departement/agentschap, op niveau van het beleidsdomein,

als organisatiebreed op niveau van de Vlaamse overheid worden gezocht. Samen met de Vlaamse minister van Bestuurszaken zal de minister-president een evaluatie laten uitvoeren van de huidige instrumenten die het management bij de uitbouw van het systeem van interne controle/organisatiebeheersing moeten ondersteunen. Alle entiteiten moeten tegen december 2010 beschikken over een gedocumenteerd, intern controlesysteem.

Kwaliteitsvolle informatie en rapportering zijn cruciaal om op een aantoonbare wijze verantwoording te kunnen afleggen over de efficiënte en effectieve werking van het Vlaamse overheidsapparaat. Samen met de Vlaamse ministers van Bestuurszaken en van Begroting, zal de minister-president daarom bekijken hoe de kwaliteit en validiteit van financiële en beheersinformatiesystemen kan verbeterd worden. Er zullen verdere stappen gezet worden om te komen tot een coherent en evenwichtig controlesysteem, met een minimale audit-, controle- en planlast voor de gecontroleerden.

3. Duurzame ontwikkeling

De Vlaamse strategie voor duurzame ontwikkeling zal worden geactualiseerd op basis van de ViA-doorbraken en het Pact 2020. Duurzame oplossingen zullen tevens opgenomen worden in het Vlaams plan voor de uitvoering van de Lissabonstrategie na 2010.

Duurzaam bouwen en wonen in Vlaanderen is binnen het gecoördineerde Vlaamse beleid voor duurzame ontwikkeling een belangrijke prioriteit. Dit vergt uiteraard samenwerking met alle betrokken 'stakeholders' en met andere beleidsdomeinen. Daarom worden de transitieprocessen 'Duurzaam Materialenbeheer' en 'Duurzaam Wonen en Bouwen' voortgezet en structureel ondersteund. Tijdens deze legislatuur wordt verder werk gemaakt van een Vlaamse maatstaf voor duurzaam bouwen en wonen. Er komt een coördinerend orgaan voor kwaliteitsbewaking in de vorm van een 'green building council'. Er zal verder ook gezorgd worden voor een blijvende ondersteuning van duurzaam bouwen en wonen in alle provincies door het structureel ondersteunen van de provinciale steunpunten. Kennis rond duurzaam bouwen en wonen zal via deze maatregelen beter gedeeld kunnen worden.

Naast duurzaam bouwen en wonen zijn er nog volgende prioriteiten:

- het bereiken van 100 percent duurzame overheidsopdrachten in 2020;
- de coördinatie van educatie en sensibilisering voor duurzame ontwikkeling;
- de ontwikkeling van een integraal, gecoördineerd beleid voor duurzame productie en consumptie, in samenwerking met de Vlaamse minister bevoegd voor Leefmilieu en Natuur.

De betrokkenheid van en het overleg met de Vlaamse middenveldorganisaties en lokale besturen is en blijft een essentieel aspect in het beleid rond duurzame ontwikkeling. Met de gewesten en het federale niveau moet een betere samenwerking rond duurzame ontwikkeling resulteren in meer zichtbaarheid, meer aanwezigheid en meer beleid van Vlaanderen in Europa en op mondiaal vlak rond duurzame ontwikkeling.

4. Geografische informatie

Het intra- en interbestuurlijke gegevensverkeer zal meer geïntegreerd uitgebouwd worden via kruispuntbanken, netwerkdiensten en informatieportalen, in het bijzonder rond geografische gegevens. Dat moet niet alleen de kosten drukken voor alle betrokken overheidsinstanties, maar moet ook de dienstverlening aan de burgers, bedrijven en organisaties modern, toegankelijker en eenvoudiger maken.

Bestaande initiatieven zullen gebundeld worden door middelen en expertise samen te brengen. Met andere besturen zal nauw worden samengewerkt bij het opzetten van een stelsel van authentieke gegevensbronnen. Geografische netwerkdiensten vormen de technische oplossing om actuele gegevens vlot beschikbaar te stellen.

Door de GDI van Vlaanderen verder uit te bouwen als een geografische kruispuntdata-bank wordt een maximale gegevensdeling binnen Vlaanderen nagestreefd. Een performante GDI is noodzakelijk om de ViA-doorbraken ‘slimme draaischijf van Europa’, ‘groen stedengewest’ en ‘open ondernemer’ te kunnen realiseren. Om de concurrentiekracht van de Vlaamse bedrijven te verhogen, zal een actief beleid gevoerd worden rond het hergebruik van geografische gegevens.

5. Publiek-private samenwerking

De uitvoering van de ambitieuze doelstellingen in het regeerakkoord, het Pact 2020 en ViA vergen een doorgedreven samenwerking en partnerschap tussen de publieke en de private sector.

Pps is vandaag een wijdverspreid en internationaal geaccepteerd instrument om kwaliteitsvolle projecten te realiseren. De minister-president stelt er niettemin over te zullen waken dat ook in deze legislatuur de keuze voor pps geen automatisme wordt. Er zal via een screening geval per geval moeten worden nagegaan of pps de beste uitvoeringswijze is en of het project via pps een meerwaarde zal opleveren. Om de meerwaarde te identificeren en te behouden zullen procesmatig diverse instrumenten worden aangewend en zal worden ingezet op project- en contractmanagement. Ook zullen de leerervaringen zo veel mogelijk worden verankerd en zal er verder werk worden gemaakt van de borging, bundeling en verspreiding van de kennis. Het pps-beleid en de pps-projecten zullen nauwgezet gemonitord worden, met het oog op een gecoördineerde en transparante aanpak en uitvoering.

6. Openbare statistiek en beleidsgerichte toekomstverkenningen

Teneinde de Vlaamse overheid in staat te stellen een vooruitziend en geïntegreerd beleid te voeren om tijdig en consistent te kunnen reageren op externe ontwikkelingen, zal de Studiedienst Vlaamse Regering verder instaan voor:

- betrouwbare statistieken, analyse- en monitoringinstrumenten en beleidsgerichte studies om de gevolgen van externe ontwikkelingen op lange en korte termijn in samenhang in te schatten;
- een maximale aanwending van haar bevoegdheid op het gebied van openbare statistiek; hierbij zullen, waar dit relevant is en toegevoegde waarde oplevert, samenwerkingsinitiatieven met internationale, federale en lokale statistiekproducerende (en statistiek ontsluitende) instanties worden gesloten.

7. Overheidscommunicatie

De minister-president wijst erop dat de Vlaamse overheid zich wil profileren als een daadkrachtige, efficiënte en effectieve overheid, die oog heeft voor de kwaliteit van haar contacten met de burger, en die de burger ook betreft bij de totstandkoming en uitvoering van het beleid. Openheid van overheid(sinformatie) en een innovatief gebruik van media zijn belangrijke factoren om te komen tot succesvolle contacten. Daarom moet de Vlaamse overheid verder werk maken van geïntegreerde informatie en de informatie van de verschillende overheden bundelen in een product- en dienstverleningscatalogus. Op die manier moet een burger onafhankelijk van het loket waarmee hij contact maakt identieke

informatie krijgen. Deze aanpak past binnen de omzetting van de Europese Dienstenrichtlijn.

Er wordt gekozen voor een proactieve en alerte overheidscommunicatie. Dat betekent dat de Vlaamse overheid in bepaalde gevallen burgers gericht informeert over maatregelen waarvoor ze in aanmerking zouden kunnen komen. Tevens wordt er blijvend aandacht besteed aan een laagdrempelig contact met de overheid. Dat betekent ook voor de digitale kloof en een aangepast taalgebruik.

Een professionele overheidscommunicatie veronderstelt ook een structurele aanpak rond reputatie en beeldvorming. Met ViA en het Pact 2020 zijn de beleidsdoelstellingen op lange termijn expliciet vastgelegd en een breed maatschappelijk draagvlak gegeven. Dat is meteen een geschikte basis om een duurzaam reputatiebeleid op te bouwen.

II. BESPREKING

1. Tussenkoms van de heer Lode Vereeck

1.1. *Institutioneel kader*

De heer *Lode Vereeck* is niet zo gelukkig met het grote aantal nieuwe structuren dat volgens de voorgelegde beleidsnota opgezet wordt. Alleen de geografische databank kan zijn goedkeuring wegdragen. In de beleidsnota staan termen als meerjarenprogramma, beheersovereenkomst, commissie, klankbordgroepen, denktanks, charters, streekpacten, auditcomités, monitoringinstrumenten, transitiearena's, werkgroepen, council, steunpunten, kenniscellen, strategienota's, kruispuntbanken, netwerkdiensten, platformen, centrale loketten, governance structuren, taskforces en helpdesken. LDD vraagt meer coherentie in het beleid en dat er voorzichtiger omgesprongen wordt met het oprichten van nieuwe structuren. Het commissielid verwijst naar een paar minder goede ervaringen zoals onder meer Flanders House en de competentiepolen. Die pogingen om nieuwe managementtermen te implementeren, zetten uiteindelijk weinig zoden aan de dijk. Het lid pleit voor een versobering van het institutionele kader.

1.2. *ViA – Onderzoek en ontwikkeling*

De ambitie van ViA is om van Vlaanderen tegen 2020 een topregio te maken. De beleidsnota Algemeen Regeringsbeleid neemt de doelstellingen van ViA over. Heel wat aspecten zijn echter niet nieuw en stonden ook vijf jaar geleden in het Vlaams regeerakkoord, onder meer het stimuleren van innovatie en ondernemerschap. Een studie van Vlerick-managementschool toont aan dat Vlaanderen op dat aspect de afgelopen vijf jaar niet goed scoorde. Het percentage van nieuwe ondernemingen is 3,7 procent op 100 actieve leden van de beroepsbevolking. Dat brengt Vlaanderen op de voorlaatste plaats van de EU-27.

De minister pleit voor meer innovatie om de welvaart van Vlaanderen te verzekeren. De OESO-studie toont aan dat de investeringen in O&O onder het gemiddelde liggen. De markt voor durfkapitaal is onvoldoende ontwikkeld en onvoldoende kleine ondernemingen nemen eraan deel. Zelfs de vorige Vlaamse minister van Economie heeft gezegd dat de cijfers niet goed genoeg zijn en dat Vlaanderen ter plaatse blijft trappelen. Het commissielid vreest dat het nieuwe beleid daar weinig aan zal veranderen.

1.3. Monitoring

Het commissielid vindt het geïntegreerde monitoringinstrument overbodig en ziet het slechts als een institutioneel snoepje. De cijfers zijn wat ze zijn, daarvoor is geen extra instrument nodig. Kan de minister uitleggen waarom hij het nodig acht? Wat zal de frequentie zijn van de rapportering? Maar vooral, welke gevolgen zal de regering aan die rapporten verbinden? Ook op het federale niveau bestaan monitoringinstrumenten zoals de Hoge Raad van Financiën. Die produceert prachtige studies en stippelt begrotingspaden uit, waar eigenlijk niets mee gebeurt.

1.4. Meer efficiëntie en effectiviteit in de dienstverlening

Bij het onderdeel over meer efficiëntie en effectiviteit in de dienstverlening is er sprake van 133 miljoen euro efficiëntiewinsten op het apparaat. Waar en hoe zullen die gerealiseerd worden? De Commissie Efficiënte en Effectieve Overheid heeft in mei 2009 een eindrapport geproduceerd. Zowel de voorgelegde beleidsnota Algemeen Beleid als de beleidsnota Financiën en Begroting zegt daarmee rekening te zullen houden. In het regeerakkoord staat dat de commissie als klankbord en denktank zal functioneren. Het commissielid vraagt dat de Commissie Efficiënte en Effectieve Overheid, naar het voorbeeld van de Britse Efficiency Commission, concrete doelstellingen en een gedetailleerd plan uitwerkt. Het Efficiency Program van de Britse commissie leidde tot 21 miljard pond aan efficiëntiewinsten.

1.5. Interne staatshervorming

Ook voor de interne staatshervorming wil de heer Vereeck meer concrete aanzetten. Een interne staatshervorming waarbij de bestuursniveaus beter op elkaar zullen worden afgestemd, is een ruime formulering. LDD wil zeker meewerken om de provincies als beleidsniveau – niet als beperkt bestuurlijk niveau – af te schaffen. Op kruissnelheid kan dat Vlaanderen een nettobesparing van 450 miljoen euro opleveren. De bevoegdheden van de provincies kunnen gemakkelijk worden overgenomen, ofwel door het Vlaamse Gewest, ofwel door de gemeenten.

De minister geeft wel voorzetten over hervormingen in het ambtenarenkorps maar blijft ook op dat vlak uiterst vaag. Het regeerakkoord stelt dat het aantal ambtenaren niet mag toenemen. Dat is onvoldoende ambitieus. Concentreren op aantallen is trouwens geen goede werkwijze, het komt erop aan de takenpakketten te bekijken. Er zijn geen vergelijkingspunten, dus is het heel moeilijk de output van ambtenaren te meten, daarom zijn aantallen de enige methode. Maar het lid heeft oog voor de beperkingen ervan.

Om efficiëntie te winnen, moet het dus mogelijk zijn dezelfde taken te vervullen met minder personeel. Op geen enkel ander Belgisch bestuursniveau is het ambtenarenkorps zo snel toegenomen als op het Vlaamse, namelijk met 13 percent tussen 2001 en 2007. De vergrijzing van het ambtenarenkorps biedt een unieke mogelijkheid om het aantal ambtenaren op een sociaal verantwoorde manier te verminderen.

De denktank Itinera heeft berekend dat het Belgische niveau op vier jaar tijd een besparing zou kunnen realiseren van 4 miljard euro, waarvan een groot deel in Vlaanderen. Tussen 2008 en 2011 zal 20 percent van de Vlaamse ambtenaren met pensioen gaan. De doelstellingen van de minister-president zijn dus absoluut ondermaats.

Efficiëntiewinsten bij de interne staatshervorming en het ambtenarenkorps zijn besparingen die de Vlaamse begroting op termijn structureel kunnen ontlasten. Daarenboven voldoen ze aan de besparingsvoorwaarden die de Vlaamse Regering zichzelf stelt: de economische heropleving mag niet in het gedrang komen; de zwaksten in de samenleving

mogen niet geschaad worden; het consumentenvertrouwen mag niet aangetast worden; de investeringen mogen evenmin aangetast worden. De Vlaamse Regering laat die kansen liggen, het lid geeft toe dat de maatregelen niet in het eerste jaar op kruissnelheid zijn, maar tegen het einde van de regeerperiode kunnen ze een enorme extra beleidsruimte genereren.

1.6. Pps

Het Rekenhof stelde in 2009 een rapport op over publiek-private samenwerking bij de Vlaamse Overheid (*Parl. St.* VI. Parl. 2008-09, nr. 37-A). Daaruit blijkt dat de onderbouwing, de voorbereiding en de informatieverstrekking voor verbetering vatbaar zijn. Ook de voorgelegde beleidsnota erkent dat het maximumpotentieel van pps nog niet bereikt is. Het is daarom dus dringend nodig om werk te maken van een beleid dat de voordelen van pps maximaal benut. In andere landen lukt het wel. Hoe zal de minister dat aanpakken? De spreker hoopt dat dit niet gepaard gaat met het zoveelste overlegcomité. Tussen 2008 en 2010 is er 710.000 euro aan externe consultancy betaald om de Vlaamse overheid te ondersteunen bij de pps-constructies. Gezien de kritieken van het Rekenhof, durft de spreker veronderstellen dat de uitgaven niet veel resultaat gehad hebben. Consultancy mag dan duur zijn, als het resultaten oplevert, is het geld goed besteed, maar dat is hier niet het geval.

2. Tussenkost van de heer Filip Watteeuw

2.1. Duurzame ontwikkeling

De heer *Filip Watteeuw* hoopt dat het schrappen van de beleidsnota Duurzame Ontwikkeling niet symbolisch is voor het beleidsdomein. In de vorige jaren zijn een aantal projecten voor duurzame ontwikkeling in het vooruitzicht gesteld. Zo zou het subsidiebeleid voor duurzame ontwikkeling bijgesteld worden. Hoe ver staat het daarmee? En wat is er gebeurd met de lokale participatiebarometer?

De beleidsnota kondigt op voorzichtige wijze een samenwerkingsakkoord over duurzame ontwikkeling tussen de verschillende regeringen aan. Ook in de vorige regeerperiode was dat een doel. Waarom is dat toen niet gelukt? Waarom is de minister voorzichtig? Wat zijn de gevoeligheden ter zake?

In de beleidsnota wordt inzake duurzame ontwikkeling vooral het operationele project duurzaam wonen en bouwen grondig uitgewerkt. Dat zou moeten leiden tot een maatstaf voor duurzaam bouwen en wonen in Vlaanderen. In hoeverre is dit afgestemd op projecten die al in het vooruitzicht gesteld werden door Vlaams minister Van den Bossche? Zij wil immers een verstrengingspad voor energieprestatienormen voor woningen en niet-residentiële gebouwen. Terwijl het vorige (energieprestatienormen voor woningen en niet-residentiële gebouwen) verplicht zou zijn, zou de maatstaf voor duurzaam bouwen en wonen eerder adviserend zijn.

In de beleidsnota is ook sprake van tien duurzame wijkprojecten die geïnitieerd of gerealiseerd zullen worden in deze regeerperiode. Dat is weinig als het enkel over initiëren gaat. Welke minister coördineert de wijkprojecten?

Voor wie zijn de duurzame leningen bedoeld? Voor welk soort projecten zullen ze gelden? De educatie duurzame ontwikkeling zou vooral toegewezen worden aan de ministers van Onderwijs en van Milieu. Het onderwijsproject Duurzaam naar school wordt echter geschrapt. Welke inspanningen zullen gebeuren voor educatie duurzame ontwikkeling? Wie zal garanderen dat de plannen effectief uitgevoerd worden?

Het commissielid blijft erbij dat vooral het project duurzaam wonen en bouwen goed uitgewerkt is, de andere projecten worden enkel opgesomd. Nog meer valt op dat de nota een aantal domeinen niet behandelt, namelijk energie, mobiliteit, landbouw.

3. Tussenkoms van de heer Sven Gatz

3.1. Algemene doelstellingen beleidsnota

De heer *Sven Gatz* merkt op dat de thema's van de beleidsnota Algemeen Regeringsbeleid abstract zijn want niet gemakkelijk in concrete beleidsmaatregelen om te zetten. Over de krijtlijnen is allicht iedereen het eens.

3.2. ViA

Open Vld mist concrete maatregelen in ViA; resultaatsverbintenissen zijn er al helemaal niet. De WRWB stelt dat als Vlaanderen in 2020 tot de topregio's in Europa wil behoren, het voorbeeld van landen als Duitsland, Nederland en de Verenigde Staten moet gevolgd worden. Deze landen beslisten significante bedragen te zullen investeren in wetenschap, technologie en innovatie. De raad roept bijgevolg de nieuwe Vlaamse Regering op om precies nu in de eerste plaats versneld te investeren in kennis en innovatie om zo de economische crisis op lange termijn het hoofd te bieden. Dat bewijst het spanningsveld tussen een plan waar niemand tegen kan zijn en de concrete acties om dat plan van de grond te krijgen. ViA mag niet ViW, Vlaanderen in Woorden blijven.

3.3. Geografisch informatiebeleid – GIS-Vlaanderen

Het geografische informatiebeleid bevat concretere doelstellingen om geografische informatie zoveel mogelijk te ontsluiten voor overheid, burger en bedrijf. De criteria zijn goed, alleen is er geen datum vastgelegd waarop GIS-Vlaanderen operationeel en maatschappelijk rendabel zal zijn.

3.4. Pps

Het is goed dat de Vlaamse Regering ook in moeilijke tijden voor de techniek van de pps kiest. Daarbij moet rekening worden gehouden met de kritische appreciatie van het Rekenhof. De basisinfrastructuur is er, nu komt het erop aan resultaten te boeken. Een van de kritieken van het Rekenhof is dat de pps-constructies te zwaar waren, bijvoorbeeld aparte publiekrechtelijke maatschappijen, terwijl alternatieven zoals bepaalde contractuele formules misschien nuttiger zijn. Ziet de minister dergelijke lichtere constructies mogelijk. Zo ja, welke? De beleidsnota schuift in elk geval geen nieuwe pps-projecten naar voor. Is het de bedoeling de bestaande projecten operationeler te maken of levert de minister in op de ambities?

3.5. Informatiebeleid – VRIND

Het informatiebeleid is een voortzetting van het bestaande, namelijk de VRIND-gegevens. Het is wel goed dat de Sociale Staat van Vlaanderen meer vorm krijgt. De tweede strategische doelstelling in het goed geïnformeerd beleid in beslissende tijden betreft 'het maximaliseren van de Vlaamse bevoegdheden op het vlak van openbare statistiek en de efficiënte organisatie van de statistiekproductie'. De heer Gatz kan dan ook niet anders dan vaststellen dat de Vlaamse Regering het onderste uit de kan wil halen op het vlak van statistiek maar inzake fiscale autonomie de jobkorting terugschroeft. De Vlaamse Regering is dus selectief maximalistisch en assertief.

3.6. Efficiënte overheid

Met de uitgangspunten van de onderdelen over efficiëntie is Open Vld het eens. De beleidsnota besteedt echter geen aandacht aan de doorlichting van het Vlaams ambtenarenbestand. In de vorige regeerperiode is het aantal Vlaamse ambtenaren gevoelig gestegen, van 38.000 naar 45.000. De groei is bijna uitsluitend te wijten aan twee grote Vlaamse

openbare instellingen, De Lijn en VDAB. De Vlaamse Regering wil dat bestand nu onder controle houden maar stelt geen plan op om het aantal op een sociaal verantwoorde manier naar beneden te krijgen.

3.7. Gemeenten

Elke gemeente moet een 34-tal vaak uitgebreide plannen opstellen voor de Vlaamse en de federale overheid samen, om aanspraak te kunnen maken op bepaalde financiële steun. Het is noodzakelijk daarin te snoeien. Open Vld zal daar trouwens binnenkort voorstellen over doen.

3.8. Duurzame ontwikkeling

Het is ook tijd om het kader voor duurzame ontwikkeling in concrete maatregelen om te zetten. In de beleidsnota staat dat er jaarlijks een aantal innovatieve bouwprojecten moet worden opgestart via derdepartijfinanciering. Over hoeveel projecten gaat het? Hoe zullen de projecten geëvalueerd worden? Wanneer verwacht de minister er een algemene beleidsmaatregel uit te distilleren?

De Vlaamse Regering wil gunstige voorwaarden creëren om te investeren in wetenschappelijk onderzoek ter bevordering van de duurzame ontwikkeling. In de beleidsnota zijn daar geen concrete initiatieven aan gekoppeld. Kan de minister voorbeelden geven?

3.9. Conclusie

De heer Gatz concludeert dat de beleidsnota weliswaar veel goeds bevat, maar te weinig concrete elementen.

4. Tussenkomen van de heer Koen Van den Heuvel

4.1. Geïntegreerde beleidsnota

De heer *Koen Van den Heuvel* vindt het een goede zaak dat er een geïntegreerde beleidsnota is. Dat is een efficiënte werkwijze.

4.2. ViA

Een project als ViA moet de modale Vlaming wakker schudden zodat hij overtuigd geraakt van het belang van het vervellen/de vernieuwing van de Vlaamse economie en een performante overheid. Het commissielid wijst op het belang van innovatie.

4.3. Monitoring

Monitoringsystemen zijn voor dit lid wél heel belangrijk. Het is net moedig dat een overheid haar inspanningen permanent laat evalueren; dat draagt bij tot een transparant beleid. Een degelijk monitoringsysteem is een absolute voorwaarde voor efficiëntiewinsten. Enkel op basis van goede evaluaties kunnen gedegen uitspraken gedaan worden over het functioneren.

4.4. Sociale Staat van Vlaanderen

De heer Van den Heuvel is blij dat het project Sociale Staat van Vlaanderen voortgezet wordt. Dat is een aanvulling bij ViA. Ook de ambitie om in samenwerking met de Nationale Bank van België en het Planbureau tot nóg betere regionale statistieken te komen, juicht de spreker toe. Dergelijke macro-economische gegevens op regionaal gebied zullen het beleid toestaan om met nog meer kennis van zaken te oordelen.

4.5. Steunpunten

De voorbije jaren is er een bonte verzameling steunpunten ontstaan. Het is goed om te evalueren of elk steunpunt een meerwaarde heeft en zodoende eventueel het kaf van het koren te scheiden.

4.6. Beheersovereenkomsten

Een belangrijk aspect van het beleid zijn de beheersovereenkomsten met de verschillende agentschappen, IVA's en EVA's. Hoe meer autonomie de agentschappen krijgen, hoe belangrijker de beheersovereenkomsten worden. Het lid pleit voor een modevaluatie zodat het parlement kan nagaan hoe de beheersovereenkomsten uitgevoerd worden. Slechts op basis van goede evaluaties kunnen goede nieuwe beheersovereenkomsten afgesloten worden.

5. Tussenkost van mevrouw Griet Smaers

5.1. Streekontwikkeling – RESOC

Mevrouw *Griet Smaers* leest in de beleidsnota dat er een nieuwe dynamiek zal gegeven worden aan het streekontwikkelingsbeleid via RESOC. De minister ziet in het kader van ViA een bijzondere rol voor de steden en de centrumsteden. Het streekmemorandum van RESOC-Kempen stelt voor om naast de streekpacten een structurele dialoog met de Vlaamse overheid te starten. Samen met dat RESOC stelt het commissielid voor om verder te gaan dan de beleidsnota en niet enkel structureel overleg op te zetten maar streekcontracten af te sluiten over de uitvoering van ViA maar ook van de streekpacten.

5.2. Meer efficiëntie

De Vlaamse Regering heeft het CAG de opdracht gegeven om tegen eind 2009 een meerjarenprogramma voor permanente efficiëntie voor te bereiden. Is dat meerjarenprogramma klaar? Wanneer zal het parlement er inzage in krijgen?

5.3. Controlemechanismen – Regeringscommissarissen

De minister wil terecht een duidelijk actieplan over de controlemechanismen in de verschillende rechtspersonen en besturen die afhangen van de Vlaamse overheid. Het commissielid stelt voor alvast een centraal register voor de regeringscommissarissen op te stellen.

6. Tussenkost van de heer Christian Verougstraete

6.1. Verschillende beleidsnota's in plaats van één algemene beleidsnota

De heer *Christian Verougstraete* stelt voor om volgend jaar aan de verschillende elementen van het algemeen beleid een eigen beleidsbrief te wijden. De beleidsnota telt 80 pagina's, maar is gemakkelijk te herleiden tot een 20-tal bladzijden in verstaanbare taal. Vlaams Belang klaagt al een paar jaar de taalvervuiling in dergelijke beleidsdocumenten aan.

6.2. Duurzame ontwikkeling

Verder wil het commissielid weten hoe het staat met de implementatie van duurzame ontwikkeling in de diverse departementen?

6.3. Overheidscommunicatie

Overheidscommunicatie moet duidelijk zijn maar ook alle doelgroepen bereiken. Niet iedereen is mee met de digitale ontwikkeling, ook die mensen hebben recht op degelijke informatie. Het is positief dat de gemeenten en provincies preferentiële partners zijn voor communicatie. Ook de lijn 1700 is een toegankelijke en gemakkelijke bron van informatie voor de mededelingen en het beleid van de Vlaamse overheid.

6.4. Statistiek

Op het vlak van statistieken is een sterke vooruitgang geboekt. Het kan altijd beter, de informatie kan actueler. Belangrijk is ook dat eenieder die gegevens kan raadplegen.

6.5. Pps

Wat zijn de gevolgen van de economische crisis op de bestaande en op de geplande pps-constructies? Ook dit lid verwijst naar de opmerkingen van het Rekenhof over pps. Hij laakt ook dat de pps-constructies nog niet in de meerjarenbegroting opgenomen zijn.

7. Tussenkoms van de heer Kris Van Dijk

7.1. Eén beleidsnota

De heer *Kris Van Dijk* wijst erop dat het Uitgebreid Bureau beslist heeft dat er per beleidsdomein één beleidsnota moet worden opgesteld. Duurzame ontwikkeling is geen afzonderlijk beleidsdomein, dus is er ook geen aparte beleidsnota. Het vormt wel een belangrijk hoofdstuk in de beleidsnota.

Het lid zal de beleidsnota toetsen aan de algemene ambities van de Vlaamse Regering om nieuw beleid te voeren maar ook te besparen. De regering moet een evenwicht vinden tussen besparen en investeren. De regering wil in eerste instantie meer besparen om nadien de balans te laten overslaan naar meer investeren. De regering mikt op een tekort van 1 miljard euro in 2009 en 0,5 miljard euro in 2010 om in 2011 een evenwicht te bereiken. Dat zal nog serieuze besparingen vergen.

7.2. Meer efficiëntie

De beleidsnota Algemeen Regeringsbeleid toont hoe de efficiëntiewinsten en een relancebeleid kunnen gerealiseerd worden door samenwerking, door coördinatie, door uitwisseling van kennis, door toepassing van 'best practices'. De Commissie voor Efficiënte en Effectieve Overheid krijgt op verschillende domeinen een duidelijke rol te spelen zodat het rendement geoptimaliseerd wordt.

De efficiëntie en de effectiviteit in de dienstverlening raakt aan de 'core business' van een overheid. De overheid moet in de eerste plaats ten dienste staan van burgers en bedrijven. De politieke discussie gaat in essentie over hoe dat gebeurt en hoe ver de overheid daarin gaat. Als alles goed gaat, vinden velen dat de overheid zich niet te veel moet moeien, maar als er om het even welk probleem opduikt, vinden dezelfde personen dat de overheid het had moeten voorzien. Streven naar een afgeslankte overheid kan niet los gezien worden van de keuze wat de overheid moet doen. De spreker wijst erop dat niet alleen bij VDAB en De Lijn het personeelsaantal gestegen is, maar ook in onderwijs en in welzijn. Dat is net het gevolg van beleidskeuzes.

De minister-president heeft het ook over meer duidelijkheid in de politiek ambtelijke verhoudingen en over de afslanking van de kabinetten. Dat vergt een andere manier van werken voor de administratie die dan niet langer alleen beleidsuitvoering maar ook

beleidsvoorbereiding en -ondersteuning doet. Politici maar ook de ambtenarij moeten zich daaraan aanpassen.

Ter uitvoering van het regeerakkoord zal er een charter gesloten worden tussen het politieke en het ambtelijke niveau. Zijn er buitenlandse voorbeelden van dergelijke charters? Het moet immers een evolutie ten goede zijn. De critici die nu zeggen dat beleidsvoerders onvoldoende gesteund zijn, zijn dezelfde die voorheen zeiden dat de kabinetten afgeslankt moesten worden.

7.3. *ViA*

Het is aan alle beleidsdomeinen om de ambities waar te maken. Tegenover de globalisering van de economie staan de ambities van ViA. Tegenover de individualisering van de maatschappij staan het belang van overheidscommunicatie, de rol van het middenveld en tussenstructuren. Tegenover de klimaatwijzigingen staan de ambities inzake duurzame ontwikkeling. Tegenover de vergrijzing van de bevolking staat een nieuw sociaal beleid.

ViA is de basis van het regeerakkoord, het is dus logisch dat beide overlappen. Het heeft geen zin om doelstellingen op te stellen voor 2020 en dan jaarlijks het geweer van schouder te wisselen. Evalueren en bijsturen blijven wel nodig.

Wat bedoelt de minister-president met “de relevante buitenlandse doelgroepen” die “Vlaanderen gaandeweg (moeten) associëren met waarden en troeven” (pagina 15 van de beleidsnota)?

7.4. *Monitoring*

De rol van het parlement bij het monitoren van de weg naar 2020 staat niet in de nota, maar de minister-president verwees er wel naar in zijn toelichting. Het Vlaams Parlement moet zijn kans grijpen, maar misschien is het goed dat er een structurele verslagmethode vastgelegd wordt.

7.5. *Streekontwikkeling – RESOC*

Elke streek heeft eigen problemen maar ook eigen kansen. RESOC's zijn dus volwaardige partners om ViA waar te maken. Zij hebben echter niet de waarheid in pacht. Er moet steeds nagegaan worden of hun voorstellen stroken met het algemeen belang.

7.6. *Duurzame ontwikkeling*

Duurzaamheid en wetenschappelijk onderzoek gaan hand in hand. De kritiek dat er onvoldoende geïnvesteerd wordt, is niet nieuw. Op het moment dat de twee jaar van de eerste besparingen voorbij zijn en er meer kan geïnvesteerd worden, is het belangrijk te investeren in onderzoek en wetenschapsbeleid. Nu heeft de regering beslist om vooral de sectoren zoals welzijn en onderwijs die de mensen raken, niet te zwaar te treffen.

7.7. *Europees voorzitterschap*

Vlaanderen moet het Belgische voorzitterschap van de EU aangrijpen om op de voorgrond te treden. Dat staat te lezen in verschillende beleidsnota's, anderzijds worden daar weinig of geen budgetten voor vrijgemaakt. Dat valt moeilijk te rijmen met de beleidsvoornemens.

7.8. *GIS-Vlaanderen*

Zowel GIS-Vlaanderen als het onderdeel over geïnformeerd beleid in beslissende tijden hebben als uitgangspunt dat goed beleid gebaseerd moet zijn op juiste gegevens.

7.9. Pps

N-VA is een koele minnaar van pps. Het is een hulpmiddel om een en ander te realiseren, maar het is niet voor elk project geschikt. In de andere gevallen moet de overheid zelf blijven investeren.

7.10. Overheidscommunicatie

Het commissielid wijst op het belang van overheidscommunicatie. Dat de bevolking de economische ‘sense of urgency’ niet aanvoelt, heeft misschien niet altijd te maken met communicatie. De communicatie was er, maar soms moet men iets aan den lijve ondervinden alvorens de ernst van de situatie in te zien. Het lid pleit voor een doelgerichte en efficiënte communicatie met het middenveld, de lokale besturen, met het mesoniveau. Nu loopt er in dat verband soms een en ander mis, de kakofonie in verband met de grieppan-demie was het laatste voorbeeld van verwarrende overheidscommunicatie.

7.11. Conclusie

Een beleidsnota is een startdocument dat niet alle ambities bevat. De beleidsnota over het algemeen regeringsbeleid is een goed basisdocument, dat de steun van N-VA krijgt.

8. Tussenkoms van de heer Ward Kennes

8.1. Eén beleidsnota

De heer *Ward Kennes* acht het niet nodig aparte beleidsnota's en -brieven te wijden aan de verschillende aspecten. Dat is een nodeloze papierwinkel. De fracties kunnen de aspecten zelf uit elkaar halen.

8.2. Duurzame ontwikkeling

Het Vlaams regeerakkoord is doordeseemd van duurzame ontwikkeling. Het woord duurzaam staat er 56 keer in. In de afgelopen jaren is er al heel wat om te doen geweest, zo is in juli 2008 het decreet over duurzame ontwikkeling goedgekeurd. Daardoor moet er binnen de tien maand na het aantreden van de Vlaamse Regering een Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling zijn. Daarin zullen de keuzes en middelen duidelijk worden.

Voor de actualisatie van de Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling gaat CD&V ervan uit dat de doorbraken in het kader van ViA en het Pact 2020 als vertrekbasis gehanteerd zullen worden. De coördinerende minister zal samen met de regering, de sociale partners, de middenveldorganisaties en de lokale besturen een langetermijnvisie uitwerken en daarvoor het referentiekader uitwerken. CD&V kijkt dus uit naar de strategienota en gaat ervan uit dat de stappen uit het recente verleden zoals de duurzaamheidscriteria, de duurzaamheidsmonitor, de effectenbeoordeling, de integratie van beleidsinitiatieven van andere ministers er in terug te vinden zullen zijn. De beleidsnota besteedt heel wat aandacht aan duurzaam bouwen en wonen en duurzame overheidsopdrachten. Ook die aspecten zullen een plaats moeten krijgen in de strategie. Het lid verwacht heel wat aandacht voor mobiliteit, klimaat, energie en biodiversiteit.

9. Tussenkoms van de heer Jan Peumans

9.1. Eén beleidsnota

De heer *Jan Peumans* wijst erop dat in het Uitgebreid Bureau afgesproken is om het aantal beleidsnota's te beperken. Het statistische materiaal voor visieontwikkeling en het langetermijndenken bestaat, maar te weinig mensen hebben daar weet van, noch in het parlement, noch daarbuiten. Het Nederlandse Sociaal Cultureel Planbureau komt geregeld in

de pers, de Studiedienst van de Vlaamse Regering veel minder. De spreker stelt voor die dienst meer armslag te geven voor bekendmakingsinitiatieven.

9.2. *Overheidscommunicatie*

Het lid roept op om de informatieverstrekking van de Vlaamse overheid op een andere manier aan te pakken. Er is voldoende materiaal, maar te weinigen weten daarvan. De schriftelijke vragen van volksvertegenwoordigers tonen aan dat die kennis onvoldoende toegankelijk is.

9.3. *Pps*

Het Rekenhof heeft een zeer diplomatisch maar zeer kritisch rapport gemaakt over pps. Daarover staat er niets in de beleidsnota. De heer Peumans roept de regering op om meer aandacht te besteden aan opmerkingen van het Rekenhof. Hij hoopt dat het jaarlijkse voortgangsrapport over pps ook aan het parlement ter beschikking zal worden gesteld. Dat geldt ook voor de monitoring van ViA, het Vlaams regeerakkoord en Pact 2020. De minister-president heeft het, nog maar eens naar Nederlands voorbeeld, over een verantwoordingsdag. Misschien is het nodig om een keer per jaar ook aan het parlement te verantwoorden hoe ver het staat met de uitvoering van het regeerakkoord.

10. Tussenkomsst van de heer Felix Strackx

10.1. *GIS-Vlaanderen*

Geografische informatie met het generiek informatieplatform openbaar domein en het KLIP is belangrijk. De KLIP-gegevens blijken echter helemaal niet correct te zijn. Er is dus nog heel wat werk aan de winkel om de graafschade aan kabels en leidingen echt te beperken.

10.2. *ViA*

ViA heeft tot nog toe al veel geld gekost. Heeft het al iets concreet opgeleverd? Het volstaat hierbij niet te verwijzen naar de eindmeet, naar 2020; tussentijdse verwezenlijkingen zijn absoluut nodig.

10.3. *Vlaamse Infolijn – Overheidscommunicatie*

De Vlaamse Infolijn is een goed instrument, maar kost veel, namelijk 7.250.000 euro. Is het niet mogelijk met minder middelen hetzelfde resultaat te bereiken?

10.4. *Studiedienst van de Vlaamse Regering*

De heer Strackx spreker stelt verder dat ook de Studiedienst van de Vlaamse Regering goed werk levert. Het commissielid krijgt evenwel dagelijks, allicht zoals vele anderen, ongevraagd, publicaties en boeken toegestuurd, onder meer van de studiedienst. Dat is een vorm van verspilling. Het zijn hele goeie publicaties, maar het heeft geen zin die ongevraagd naar Jan en alleman te sturen.

III. ANTWOORDEN VAN MINISTER-PRESIDENT KRIS PEETERS

1. Aantal beleidsnota's

De Vlaamse Regering heeft op vraag van het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement het aantal beleidsnota's beperkt. Het parlement kan niet verwachten dat die regeringsbenadering, een positieve evolutie trouwens, jaarlijks wijzigt.

Wat betreft het taalgebruik excuseert de minister-president zich voor de taalvervuiling in de beleidsnota.

2. Organisatorische structuren

Elke organisatorische structuur moet een meerwaarde hebben en efficiënt werken. De Vlaamse Regering hanteert een aanpak op maat, dat betekent dat er verschillende structuren nodig zijn. De minister-president merkt op dat voorheen de heer Vereeck de werkwijze met de Vlaamse Huizen in het buitenland, zoals het Vlaams Huis in New York, bijtrad. De minister-president vindt daarom dus enigszins ongelukkig dat de heer Vereeck het hier aanhaalt als voorbeeld van een overbodige structuur. Het statuut van de Vlaamse Huizen was voorheen niet efficiënt en is ondertussen aangepast.

3. ViA

De minister-president wijst erop dat niet alleen de Vlaamse Regering maar ook 200 organisaties en 1500 ‘captains of society’ ViA ondertekend hebben. Het zou dan ook verkeerd zijn ViA nu te wijzigen. In deze regeerperiode moet de eerste fase van ViA geconcretiseerd worden. ViA en Pact 2020 zijn geformuleerd vóór de economische crisis, die de financiële situatie grondig gewijzigd heeft. Sindsdien heeft de Vlaamse Regering de banken gered maar daarvoor ook schulden aangegaan. Het is echter niet omdat de omstandigheden gewijzigd zijn dat de doelstellingen moeten worden aangepast. Integendeel nu moeten alle zeilen bijgezet worden om de doelstellingen te halen, zo niet dreigt Vlaanderen achteruit te boeren. De minister-president betreurt dat de bevolking geen sense of urgency voelt. Dat heeft te maken met het sociale vangnet, met de maatregelen van de regering die de invloed van de crisis gemilderd hebben. Nochtans is de situatie niet minder ernstig geworden; de klappen die de havens krijgen, bewijzen dat. Het komt er meer dan ooit op aan de juiste beslissingen te nemen voor de slimme draaischijf Vlaanderen. De Vlaamse Regering heeft de sense of urgency nodig om een draagvlak voor haar beslissingen te verkrijgen en snel ViA en Pact 2020 te realiseren. Uit zijn contacten met buitenlandse beleidsverantwoordelijken leidt de minister-president af dat niet elk land een breed gedragen plan als ViA heeft. Maar de minister-president beaamt dat er nu concrete resultaten nodig zijn. Hij verwacht dat de werkgroepen met concretere plannen komen tegen het einde van het jaar.

De minister-president licht toe dat ‘relevante buitenlandse doelgroepen die Vlaanderen gaandeweg moeten associëren met waarden en troeven’, onder meer buitenlandse investeerders, diplomaten, buitenlandse pers zijn.

4. RESOC – Streekontwikkeling

ViA heeft ook een aspect streekontwikkeling. De regering neemt de streekpacten zeker au sérieux, de RESOC's zijn uitgenodigd op een toelichting daarover. De initiatieven zullen toenemen in deze regeerperiode. De diepgang en de uitvoering van de streekpacten verschillen. Een pact bindt de partijen, de minister-president zal de suggestie van een streekcontract bekijken.

5. Monitoring

Met en weten. Het is belangrijk dat de regering de politieke moed heeft de voortgang van het beleid te monitoren en daarover te communiceren. De resultaten zullen voor elke Vlaming beschikbaar zijn, dus zeker voor het Vlaams Parlement. De regering is ook bereid om de resultaten te bespreken in het parlement.

6. Efficiëntiewinsten

Voor de efficiëntiewinsten heeft de regering inspiratie gezocht bij het Verenigd Koninkrijk waar er al een efficiëntieprogramma bestaat. De minister-president zal tegen het einde van

het jaar verdere afspraken over efficiëntiewinsten maken met het CAG. Het efficiëntieprogramma zal opgesteld worden door de Vlaamse Regering in overleg met de topambtenaren.

Een cruciale beleidsvraag is de afbakening van de overheidstaken. De regering zal ijveren tegen de verkokering. Het provinciale beleidsniveau zonder meer schrappen is onmogelijk, dat moet op een verstandige en geleidelijke manier gebeuren.

De efficiëntie van de ambtenaren kan slechts beoordeeld worden als duidelijk is wat van een bepaalde dienst verwacht wordt. Het heeft geen zin vooraf te bepalen met hoeveel het aantal ambtenaren moet dalen, eerst moet nagegaan worden hoeveel personeelsleden er voor een bepaalde taak nodig zijn en moet ervoor gezorgd worden dat alle personeelsleden efficiënt bezig zijn. Dat leidt tot een optimaal aantal ambtenaren.

De administratie vindt soms moeilijk personeel met bepaalde kwalificaties. Zo zijn heel wat ingenieurs van het departement Openbare Werken bijna op pensioengerechtigde leeftijd en worden er weinig jonge ingenieurs bereid gevonden om te werken in de administratie. Dat kan ertoe leiden dat de administratie overgeleverd is aan studie bureaus. De overheid moet over voldoende knowhow beschikken om kritisch te staan tegenover raadgevers.

De efficiëntiewinsten zullen geëvalueerd worden om te vermijden dat het bij plannen op papier blijft die weinig concrete effecten hebben. Een interne audit zal de efficiëntiewinsten opvolgen.

Op heel wat domeinen, onder meer op vlak van innovatie, moet de industrie een transformatie ondergaan. De VRWB heeft inderdaad zes clusters afgebakend, maar dezelfde accenten komen terug in de meeste andere landen. Het komt er nu op aan nog selectiever te zijn in de keuzes en de middelen niet verspreid in te zetten. Een tweede aspect is dat de Vlaamse Regering ervoor geopteerd heeft om de begroting zeer snel in evenwicht te krijgen. De kritiek dat dit nog sneller kan, klopt niet.

7. Investerings in innovatie

In het regeerakkoord worden investeringen in innovatie beloofd: de regering beschikt daarvoor over vijf jaar. Het komt erop aan keuzes te maken: er komt dan ook een nieuw innovatiepact. Het laatste innovatiepact dateert van 2003. Daarvoor moeten natuurlijk middelen vrijgemaakt worden en de minister-president is ervan overtuigd dat die middelen de komende jaren sterk zullen groeien omdat de economie zal aantrekken en omdat er afspraken over gemaakt zijn, onder meer in het kader van het FFEU.

Innovatie is het antwoord voor de transformatie van de economie, investeren moet echter op een intelligente wijze gebeuren. Dat betekent dat er keuzes moeten worden gemaakt. De werkerreinen van het IWT zijn talrijk, gerichte investeringen zullen dan ook bijdragen tot betere resultaten. De minister-president roept het parlement op om in de eerste magere jaren afspraken en keuzes te maken.

8. Pps

Pps is een belangrijk thema. Het klopt niet dat de regering de aanbevelingen van het Rekenhof niet volgt. De minister-president wijst erop dat de Vlaamse Regering zelfs geregeld een stand van zaken van die uitvoering opstelt. De regering zal daar jaarlijks verslag

over uitbrengen, dat rapport kan dan eventueel het voorwerp zijn van een parlementaire discussie. Verder merkt de minister-president op sommige pps-projecten zware constructies vergden, andere minder. De pps voor de jeugdherbergen bijvoorbeeld was een eenvoudigere constructie, maar de markt was niet geïnteresseerd.

De bankencrisis heeft er ook toe geleid dat pps niet de eerste zorg was van de banken. Ze stellen de kredietverlening zelf niet in vraag maar schatten de risico's wel anders in en stellen andere condities.

Het is de bedoeling om in eerste instantie de plannen en gestarte projecten uit te voeren. De regering wil wel degelijk nieuwe projecten, maar zal telkens zorgvuldig beoordelen wat de voordeligste formule is: pps of de reguliere begroting. De discussie zal zeker gevoerd worden bij het verslag over de implementatie van de aanbevelingen. Bij de publicatie van het boek over pps heeft de regering trouwens verschillende krijtlijnen herhaald. Die gaan over verschillende aspecten zoals standaardisering, contractmanagement, monitoring.

9. Planlasten

Het regeerakkoord belooft de planlast voor de lokale overheden te verminderen. De beleidsnota neemt die beleidslijn over, de beleidsbrieven en begrotingen zullen die concreter maken. Vermits het niet duidelijk is hoe snel de economie zal heropleven en wat de effecten daarvan op de werkgelegenheid zullen zijn, is het niet gemakkelijk een meerjarenbegroting op te stellen.

10. Duurzame ontwikkeling

Het kaderdecreet Duurzame Ontwikkeling zal uitgewerkt worden. Duurzaam bouwen en wonen is belangrijk. De bouwsector heeft daarover een ambitieus consensusdocument opgesteld. Daarom verwijst de beleidsnota zo expliciet naar dat aspect van duurzaamheid. De middelen voor duurzame ontwikkeling zijn voor sommige parlementsleden mager, maar de minister-president herinnert er aan dat hij op dit vlak enkel een coördinerende bevoegdheid heeft. Elke minister maakt er binnen zijn beleidsdomein ook nog middelen voor vrij.

Voor de lokale participatiebarometer hebben de Verenigde Verenigingen een studie uitgevoerd maar die was niet conform het opzet. Dat neemt niet weg dat er voldoende middelen vrijgemaakt zijn om de lokale participatiebarometer te ontwikkelen.

De samenwerkingsovereenkomst over duurzame ontwikkeling is vooralsnog niet afgesloten omdat het blijkbaar geen prioriteit is van de andere beleidsniveaus. Een andere reden is er niet. De minister-president gaat ervan uit dat het deze regeerperiode wel zal lukken.

De maatstaf voor duurzaam bouwen en wonen is op vrijwillige basis en de strengere energieprestatienormen zijn verplicht. De minister-president verwacht de komende maanden een en ander uit te klaren. De Europese regelgeving speelt daarin een grote rol. Het is bijvoorbeeld belangrijk het E-peil te verlagen. De minister-president wil liever eerst mensen sensibiliseren en motiveren en pas daarna eventueel verplichten. Per maatregel beoordeelt de regering of het nodig is die op te leggen.

De minister-president wijst er verder op dat het bestrijden van armoede een van de meest duurzame doelstellingen is. De Vlaamse Strategienota Duurzame Ontwikkeling kan eens ze klaar is, in het parlement aan bod komen.

11. Beheersovereenkomsten

De regering zal voldoende aandacht besteden aan de nieuwe beheersovereenkomsten met de agentschappen. De communicatie is dan wel onder één vleugel gebracht, er is voldoende ruimte voor het unieke karakter van elk agentschap. Efficiëntie is ook op dit vlak het juiste uitgangspunt en streefdoel.

12. Regeringscommissarissen

De regeringscommissarissen hebben verschillende statuten. Het is de bedoeling om daar niet alleen een beter beeld van te krijgen, maar daar ook een duidelijkere lijn in te trekken. Natuurlijk is de regering bereid daarover in discussie te gaan met het parlement.

13. Verhouding politiek – administratie

De verhouding tussen de politieke wereld en de administratie is heel belangrijk. De regering heeft daarover een charter klaar en zal dat kortelings bekendmaken. Het charter bevat duidelijke afspraken tussen kabinetten en ministers en de administratie.

14. Europees voorzitterschap

Er zijn voldoende budgetten voor alle aspecten van het Belgische voorzitterschap.

15. GIS-Vlaanderen

De minister-president stelt dat de gedelegeerd bestuurder van de Bouwunie, mevrouw Hilde Masschelein, terecht gezegd heeft dat niet alle kabels en leidingen in KLIP staan. De Vlaamse overheid doet serieuze inspanningen om de aannemers de juiste informatie te bezorgen, maar de minister-president vreest dat onze voorouders nogal wat in de grond gestopt hebben. Slechts enkelen hebben oude leidingen en kabels verwijderd, als ze er nieuwe in stopten. De meest gevaarlijke leidingen moeten eerst in kaart gebracht worden.

16. Vlaamse Infolijn

De minister-president wijst erop dat de Infolijn heel wat inspanningen doet om alle doelgroepen te bereiken.

17. Statistiek

De minister-president merkt op dat de studies van de Vlaamse Regering zo veel mogelijk digitaal verspreid worden en zeker niet ongevraagd bezorgd worden. De studies waar de heer Strackx naar verwijst, zullen afkomstig zijn van andere instanties los van de Vlaamse overheid.

IV. REPLIEKEN

1. Repliek van de heer Lode Vereeck

De heer *Lode Vereeck* heeft niet gesuggereerd dat de regering het met ViA inhoudelijk over een andere boeg moet gooien, maar hij heeft gevraagd naar de vooruitgang. Hij ziet een aantal contradicties tussen ViA en het regeerakkoord en wil weten welk van beide voorrang heeft.

Het grootste deel van de schuld van de Vlaamse overheid is te wijten aan de reddingsoperatie van KBC. Dat is slechts de helft van het probleem. De schuldpopbouw dateert van

eerder. De SERV zegt in zijn rapport van juli 2009: “Daarbij komt dat de scherpste van het probleem wordt versterkt omdat in de meest recente jaren (2008-2009) een groeidynamiek in de begroting is gelegd die niet in overeenstemming in te brengen is met de structurele groei van de ontvangsten, nu en in de komende jaren.” (*Parl. St. VI. Parl. 2009, nr. 12/1*). Kortom de uitgaven waren niet afgestemd op de inkomsten en dat staat los van eenmalige interventies.

Het is natuurlijk niet slecht te om meten, maar het lid protesteerde tegen de enorme hoeveelheid monitoringinstrumenten en barometers. Uiteindelijk gebeurt er trouwens weinig met hun meetresultaten. Monitors kosten veel tijd en geld, maar leveren in vergelijking daarmee relatief weinig op. Heel wat economen houden zich bezig met het voorspellen van de economie, maar door de vele parameters lukt dat niet. Zo is het ook beter goed beleid te voeren, ook al is het niet mogelijk precies te voorspellen hoeveel het zal opleveren.

Het is goed dat de regering voor de efficiëntiewinsten het Britse model tot voorbeeld neemt. Het bevat immers duidelijke doelstellingen en trajecten.

Bij de staatshervorming is er een nieuw beleidsniveau ingevoegd, namelijk het Vlaamse. Als de invoering van een nieuw beleidsniveau kan, is het ook mogelijk een niveau af te schaffen. De spreker is van oordeel dat er immers te veel beleidsniveaus zijn.

Volgens het verslag van het Rekenhof over de personeelsplanning bij de Vlaamse overheid (*Parl. St. VI. Parl. 2009-10, nr. 37/1*) houdt de Vlaamse overheid zich wel degelijk bezig met procesplanning maar legt ze niet het verband met de personeelsplannen.

2. Repliek van de heer Filip Watteeuw

De heer *Filip Watteeuw* wil niet per se een aparte beleidsnota Duurzame Ontwikkeling, maar is wel bezorgd over het gewicht dat de regering toekent aan dat domein. Het is zijn indruk dat duurzame ontwikkeling in geen van de beleidsnota's zwaar weegt. De regering gaat verder op de ingeslagen weg, maar doet geen bijkomende inspanningen. Nochtans is dergelijke versnelling nodig. De beleidsnota wijdt inderdaad een hoofdstuk aan duurzame ontwikkeling, maar daarmee stelt de minister-president het gelijk aan pps, dat een techniek is. Op economisch vlak is er onder de bevolking geen sense of urgency maar voor ecologie en duurzame ontwikkeling evenmin. Momenteel heerst er echter niet enkel een economische maar ook een ecologische of klimaatcrisis.

In de Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling zal er slechts een van de domeinen ontwikkeld worden. De verschillende domeinen zijn niet gecoverd. Er is onduidelijkheid over de bevoegdheden. Dat zijn de knelpunten die hij naar voor schuift, maar hij stelt vast dat de minister-president er niet echt op reageert. Duurzaam bouwen en wonen is goed uitgewerkt, maar de heer Watteeuw wil daarmee ook wijzen op het contrast met andere aspecten van duurzaamheid.

Ook voor een duurzame samenleving zijn er meer inspanningen nodig. Het is ook niet duidelijk wat de motor van het transitieproces is. Die moet snel aangeduid worden.

3. Repliek van de heer Kris Van Dijck

De heer *Kris Van Dijck* wijst erop dat projecten in het onderwijs slechts voor een korte periode gesubsidieerd worden, zo ook de educatie duurzame ontwikkeling. Om dergelijke projecten voort te zetten, is het nodig ze decretaal te verankeren.

4. Tweede reплик van de heer Filip Watteuw

De heer *Filip Watteuw* wou gewoon wijzen op de tegenspraak in de beleidsnota's. De minister-president wil educatie over duurzame ontwikkeling bevorderen, de minister van Onderwijs schrapt het project Duurzaam naar School.

Minister-president *Kris Peeters* zal de opmerking van de heer Watteuw met betrekking tot duurzame ontwikkeling en onderwijs natrekken.

5. Replik van de heer Felix Strackx

De heer *Felix Strackx* geeft nog de naam van het boek mee dat hij ongevraagd kreeg: 'Hoe Vlaanderen creatiever werd' uitgegeven door Flanders DC.

V. MET REDENEN OMKLEDE MOTIES

Tot besluit van de bespreking van de beleidsnota werd namens de meerderheidspartijen door de heer Kris Van Dijck, mevrouw Griet Smaers en de heren Peter Vanvelthoven en Koen Van den Heuvel; namens Vlaams Belang door de heer Christian Verougstraete; namens Open Vld door de heer Dirk Van Mechelen en namens Groen! door de heer Filip Watteuw een met redenen omklede motie aangekondigd.

De voorzitter,

Eric VAN ROMPUY

De verslaggevers,

Ward KENNES

Sven GATZ

AFKORTINGEN

CAG:	College van Ambtenaren-Generaal
DAR:	Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid
EVA:	extern verzelfstandigd agentschap
FFEU:	Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven
Flanders DC:	Flanders District of Creativity
GDI:	Geografische Data-Infrastructuur
GIS-Vlaanderen:	geografisch informatiesysteem Vlaanderen
IVA:	intern verzelfstandigd agentschap
IWT:	Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie
KLIP:	Kabel- en Leidinginformatieportaal
OESO:	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
O&O:	Onderzoek en Ontwikkeling
pps:	publiek-private samenwerking
RESOC:	regionaal sociaal-economisch overlegcomité
SERV:	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VDAB:	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
ViA:	Vlaanderen in Actie
VRIND:	Vlaamse Regionale Indicatoren
VRWB:	Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid

BIJLAGEN

Aanvullend antwoord op de vraag van mevrouw Griet Smaers inzake het afsluiten van streekcontracten.

Het regeerakkoord schenkt bijzondere aandacht aan de regionale actoren. Zo staat te lezen: *‘Er komt een tweejaarlijks overleg met de regionale sociaaleconomische overlegcomités (RESOC’s) over de uitvoering van de streekpacten. We maken voor het arbeidsmarktbeleid werk van een nieuwe afstemming tussen de diverse niveaus. De regio’s en steden waar de gevolgen van de crisis sterker worden gevoeld, zullen ook als lokale draaischijf voor acties in het kader van het Vlaamse anticrisisbeleid een concrete rol kunnen spelen in hun regio op het vlak van het stimuleren van het ondernemerschap of het definiëren van cruciale projecten.’*

In de loop van 2008-2009 trad de Vlaamse overheid in dialoog met elk van de vijftien RESOC’s afzonderlijk over het streekpact. De afspraken gemaakt tijdens de dialoogmomenten worden thans opgevolgd door de Vlaamse administratie.

De Stafdienst van de Vlaamse Regering (DAR) maakte, na afloop van het overleg tussen RESOC’s en Vlaamse overheid een evaluatie van de dialoogmomenten. Het ERSV-SERR-RESOC decreet en de bestaande structuren, bevoegdheidsverdelingen en financieringsmechanismen die eruit voortvloeien, vormen geen onderwerp van de evaluatie. Wel werd bij alle betrokken actoren gepeild op welke punten de formule van dialoogmomenten en de voorafgaande procedure voor verbetering vatbaar zijn. Daarnaast bundelt het document een aantal kernbevindingen en aanbevelingen. Eén van de aanbevelingen luidt: “Het streekpact moet een duidelijk statuut krijgen. Het resultaat van een goede dialoog wordt niet alleen vastgelegd in een afsprakennota, maar vraagt ook een duidelijke opvolgingsprocedure met een concreet stappenplan. Een aantal RESOC’s pleit in dit opzicht voor de formule van een ‘streekcontract’.”

De evaluatie van de Stafdienst van de Vlaamse Regering zal gepresenteerd worden op het platform ‘socio-economische streekontwikkeling’. Het sluiten van streekcontracten is een interessante piste. Het is volgens ons echter enigszins voorbarig om hier nu reeds op in te gaan. Best voert men eerst een globale discussie omtrent de toekomst van streekontwikkeling in Vlaanderen op basis van de evaluaties van SERV, VVP en DAR en samen met de belangrijkste actoren (RESOC’s, administraties WSE, EWI en DAR, SERV, VVP, VVSG en beleidsmakers).

Aanvullend antwoord op vragen van de heer F. Watteuw**1. Een overzicht van de gesubsidieerde initiatieven vanuit het programma Duurzame Ontwikkeling (departement Diensten Algemeen Regeringsbeleid) in 2009.****Toegekende subsidies:**

- Stichting Toekomstige Generaties: Grote prijs voor de Toekomstige generaties: 10.000 EUR
- VOKA- POM West Vlaanderen: “Uitbouw West-Vlaams Charter Duurzaam ondernemen naar een Vlaams Charter Duurzaam Ondernemen (fase 4)”: 60.000 EUR
- Livingstone: “Competentiecentrum intercultureel ondernemen”: 24.000 EUR
- Open Doek: “Café København”: 40.000 EUR
- GMF-Milieuadvieswinkel: “Provinciaal steunpunt Oost-Vlaanderen”: 50.000 EUR
- Dialoog: “Provinciaal steunpunt Vlaams-Brabant”: 50.000 EUR
- BBL: “Provinciaal steunpunt Limburg”: 50.000 EUR
- Zonnewind: “Provinciaal steunpunt West-Vlaanderen”: 50.000 EUR
- GPB Kamp C: “Provinciaal steunpunt Antwerpen”: 50.000 EUR
- WTCB: “Vlaams Netwerk Toegankelijk Bouwen”: 20.000 EUR
- CEDUBO: “Transitiemanagement duurzaam wonen en bouwen”: 60.000 EUR
- CDO: “Leren in Meervoud voor Co-Housing”: 38.580 EUR
- VIBE: “CAP’EM”: 40.000 EUR
- GBP Kamp C: “Een passende toekomst- deel 2”: 125.000 EUR

Subsidie in toekenningprocedure:

- CEDUBO: “Vorbereiding van een Belgian sustainable building council”: 58.420 EUR

2. Stand van zaken van de ‘lokale participatiebarometer’

Op vraag van de minister-president werd in de loop van 2008 een studieopdracht voor de ontwikkeling van een lokale participatiebarometer uitgevoerd door het samenwerkingsverband van het Centrum voor Duurzame Ontwikkeling (CDO) en het Centrum voor Lokale Politiek (CLP) van de Universiteit Gent (UGent) onder leiding van de Coördinatrice duurzame ontwikkeling van het departement DAR. Met deze studie werd de opmaak van een lokale participatiebarometer beoogd, die zowel kwantitatieve als kwalitatieve indicatoren bevat en die het mogelijk maakt om op een objectieve manier participatie tussen burger en/of verenigingsleven (in zijn brede zin) en de lokale overheid te meten. Doel van de participatiebarometer was de lokale besturen een meet- en leerinstrument ter beschikking te stellen om de lokale burgerbetrokkenheid en participatie op te volgen en om een vergelijking mogelijk te maken tussen lokale overheden.

De resultaten van deze opdracht werden eind november 2008 opgeleverd. Er werden twee gespreksgidsen opgemaakt die kunnen fungeren als een leer- en communicatie-instrument dat de lokale participatie (van zowel individuele als georganiseerde burgers) in beeld brengt en als een relevant beleidsinstrument voor lokale overheden, die hun participatiebeleid (en informatie- en communicatiebeleid) onder handen willen nemen.. Deze gidsen

resulteren in kennis en inzichten over de lokale participatie, die theoretisch geloofwaardig zijn binnen de context van de lokale participatie in de eigen gemeente en die kan zorgen voor de nodige input van relevante informatie over de informatie-, inspraak-, consultatie- en participatienoden van de individuele burgers en burgermaatschappij.

De lokale participatiebarometer zoals deze nu voorligt kan gezien worden als een evaluatie-instrument op een zeer algemeen niveau, als een evaluatie van collectieve effecten op de maatschappelijke omgeving van alle handelingen en inspanningen van de verschillende publieke en andere actoren.

De studie werd mee begeleid door de Studiedienst van de Vlaamse Regering, en door vertegenwoordigers van het Team Stedenbeleid van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur en de Verenigde Verenigingen.

Uit deze eerste studie is gebleken dat het ontwikkelen van een dergelijk instrument complexer is dan gedacht. De studie werd beperkt tot de politieke participatie, zowel direct als indirect gericht op lokaal beleid. De resultaten bevatten bv. ook geen kwantitatieve gegevens die op een objectieve manier de participatie tussen burger en lokale overheid in beeld brengt. Dit houdt in dat op dit moment geen vergelijking tussen lokale besturen mogelijk is.

De verdere ontwikkeling van de lokale participatiebarometer is niet vanzelfsprekend en vergt een grondige analyse van de onderzoeksresultaten om op een efficiënte en effectieve wijze de barometer desgevallend te ontwikkelen en operationeel te maken. Dit houdt ook in dat er nog onderzocht moet worden of er voldoende draagvlak is voor de verdere ontwikkeling van de lokale participatiebarometer. Dit verder onderzoek is opgenomen in de planning van de administratie van 2010.

3. Bijkomende informatie over de ecowoonwijken

3.1. Voorbereidingen

De initiatieven die momenteel lopen met betrekking tot ecowoonwijken vinden hun oorsprong in vroegere acties van het transitieproces duurzaam Wonen en Bouwen (zie www.duwobo.be). Dit is een initiatief dat gecoördineerd wordt door de Vlaamse overheid ism Cedubo, en waarbij alle actoren van het woon en bouwsysteem betrokken zijn. In een eerste fase werden toekomstbeelden geformuleerd. O.m. werkgroep ‘levende kernen’ en werkgroep ‘energie’ gingen van start (2006) vanuit een toekomstbeeld voor 2030 bv de energieproducerende woningen in 2030, levende wijken, levenslang wonen... Om het toekomstbeeld rond levende wijken te formuleren is de werkgroep in 2006 naar Freiburg geweest. De werkgroep formuleerde in 2007 eveneens 35 aandachtspunten voor duurzame stads- & dorpsvernieuwing, die terug te vinden zijn op de website: <http://www.lne.be/themas/duurzaam-bouwen-en-wonen/duwobo%20-%20algemeen/35-aandachtspunten-voor-duurzaam-wonen-en-bouwen>

Op **9 oktober 2007** organiseerde de werkgroep levende kernen en de werkgroep energie een **studiedag** met twee subdelen: tijdens de voormiddag kwamen de geïntegreerde duurzame projecten op wijkniveau aan bod: verschillende NGO's stelden hun visie en aanpak voor voor een duurzame wijk (NGO's vanuit de sector mobiliteit, leefmilieu en energie, samenwonen, sociale economie, kindvriendelijkheid en sociaal wonen...). Als conclusie konden we stellen dat het versnipperde karakter van de aanpak duidelijk werd: iedereen werkte vanuit zijn eigen domein aan een duurzame wijk. Er werd voorgesteld om meer samen te werken en dit in de vorm van een ‘**NGO-netwerk voor advies in wijkprojecten**’.

Aan de transitiearena werd ook gevraagd om de sessie ‘energieneutrale wijken’ te organiseren op de focusdag gebouwen van de **Klimaatconferentie 26 november 2007**. Via een knelpuntenanalyse, een voorstel van aanpak en het voorbeeldproject Eva Lanxmeer werd de discussie op gang getrokken. Zie ook:

<http://www.lne.be/themas/klimaatverandering/klimaatconferentie/vlaamseklimateconferentie/focusdag>

In het voorstel van aanpak kwam oa het doel naar voor. Het doel was om tegen 2012 één energieneutrale wijk per provincie op te starten. Energieneutraal wil zeggen dat de hoeveelheid geconsumeerde energie (primaire) = geproduceerde (hernieuwbare) energie (primaire) op jaarbasis. Dit zou kunnen door in te zetten op: Energie efficiëntie + opwekking (hernieuwbaar)+ afstemming tussen beide (smart grids).

De geformuleerde knelpunten waren:

- **Financiële problemen:** hoe meerkost dragen; weinig gekende Europese kanalen; hoe banken privé kapitaal inzetten?
- **Technische problemen:** hoe verschillende technologieën combineren (wkk, warmtepompen, district heat en passiefhuisconcept?), stabiliteit van het net, dimensionering op warmte of elektriciteit?...
- **Juridische problemen:** voorwaarden opleggen dr gemeenten is moeilijk, niet via RUP, wel via verkoopakte; wat met surplus elektriciteit? Hoe district heating operationaliseren?
- **Kennis:** gebrek aan voorbeelden in Vlaanderen! + gebrek aan praktijkervaring + weinig en verspreide know-how

Op de voorstellen kwamen volgende reacties:

✓ **Voorstel: samenwerkingstraject**

opmerkingen

Opzetten met álle partners: Vlaamse overheid, gemeenten, provincies, netbeheerders, elektriciteitleveranciers, bouwpromotoren en projectontwikkelaars, bouwfirma's, financiers, bewonersgroepen, kenniscentra,

- Veel belang hechten aan toekomstige bewoners, ze betrekken in het proces en een goede sociale mix garanderen!!
- Netwerk van professionelen met ervaring is belangrijk.
- Het is belangrijk om een integrale benadering aan te houden: niet enkel energie
- Verder gaan dan één voorbeeldproject per provincie: ook tussenfasen en andere stappen in de goede richting opnemen in het proces

✓ **Voorstel: kennisdatabank**

opmerkingen

- Dit is een goed idee: de bestaande kennis kan zo samengebracht worden: belang hechten aan praktische voorbeelden!
- Databank moet grensoverschrijdend zijn, integratie bestaande databanken
- Input ook bottum-up
- Ook informatie over financiering, samenwerkingsprocessen

Inhoudelijk werd er op de klimaatconferentie voorgesteld om het thema energie uit te breiden naar andere aspecten dan enkel energie: duurzame én energieneutrale wijken. Duurzaamheid houdt rekening met

- Mobiliteit: autoluwheid, netwerk van voetgangerszones, vlot toegankelijke en veilige fietsroutes, gemeenschappelijke parkeervoorziening aan de rand van de woonzone, ...

- Toegankelijkheid, sociale mix, samenwonen, diversiteit aan woonvormen en ontmoetingsruimten, compact bouwen, sociale economie...
- Blauwe en groene netwerken, klimaatbestendig (lobben, luchtcirculatie, dak en gevelbegroeiing), duurzame materialen, duurzaam watergebruik (hergebruik), ...
- Kindvriendelijkheid, gebruiksvriendelijkheid, ...
- Hernieuwd ruimtegebruik, evenwicht privé en collectief gebruik, oriëntatie, inplanting, ...
- Integratie van de elementen: elkaar versterkende elementen (waterpartijen zorgen voor klimaatbestendigheid, klimaatbestendigheid zorgt voor minder energie voor minder airco, dit zorgt voor minder CO2...);

3.2. Uitvoering

In 2008 en 2009 werd dan vooral ingezet op de kennisopbouw via verschillende geïntegreerde projecten, het begeleiden van voorbeeldprojecten, en het ontwikkelen van instrumenten.

3.2.1. Geïntegreerde projecten

- Ecopolis Vlaanderen (LNE dulomi-project) sluit af met workshop 11 december 2009
- Leidraad voor duurzame wijken (DAR, DO project), slotseminarie 21 oktober 2009
- Steunpunt dubo Limburg: Netwerk van gemeenten en steden (LNE dulomiproject)
- Less = Lage energie op stedelijke schaal: impuls en ondersteunings-programma voor stadsontwikkeling en tertiaire gebouwen in passiefhuisstandaard (LNE dulomi-project) start in jan 2010

3.2.1.1. Ecopolis Vlaanderen

- Doelstelling:
 - Duurzame stedelijke ontwikkeling stimuleren
 - Stimuleren tot het realiseren van voorbeelden van goede praktijken op het vlak van duurzame stedelijke ontwikkeling
 - Ecopolis-concept en strategie beter bekend maken
- Doelgroep: Lokale besturen, Planners, Projectteams
- Doe-wijzer
- Voorbeeldenboek
- <http://www.ecopolisvlaanderen.be>
- Begeleiding door experts van voorbeeldprojecten:
 - Scholencampus Peer ism Steunpunt : masterplan is nu in opmaak voor herlocatie van scholen naar site net buiten het centrum.
 - Bio-ecologische wijk, Maasmechelen ism Steunpunt dubo Limburg: woonproject met verschillende wooneenheden (won/app) in stedelijke context; residentieel wonen op ecologische wijze is het uitgangspunt.
 - Wonen aan het water, Maasmechelen
 - H30, Mechelen: een artistieke werkplek voor jongeren
 - Oostsector Ieper, WVI: woonuitbreiding
 - Dam West (RUP), Innovatieve Bouwtypes (Handboek), Nieuw Zuid (Ontwikkeling) in Antwerpen
 - Reigersvliet, Leopoldsburg: herbestemming voor militair domein naar ecowoonwijk
 - Peperstraat, Heule: woonuitbreidingsproject IC Leiedal

3.2.1.2. Leidraad voor duurzame wijken (DAR project),

Start okt.2007: netwerk van ca 15 ngo's, een **breed scala van professionalisme** i.s.m. Ugent. CDO, Cedubo, VMSW

- ✓ 35 aandachtspunten vertaald in uitgebreide checklist als startpunt voor 'project-advies op maat', later vertaald naar de 'leidraad'.
- ✓ adviezen:
 - ✓ Clementwijk,
 - ✓ Gasmetersite,
 - ✓ Vaartkom & aanvraag
 - ✓ Hoge Avrije (Ertvelde, Bostoën),
 - ✓ Oude Dokken (Gent),
 - ✓ Grote Heide (Bonheiden),
 - ✓ Bissegem-kern

Slotseminarie 21 oktober 2009

Advies op maat: focus op **zwakke punten, hiaten & tips**

- ✓ Geïntegreerd denken vanaf de start; alles begint met degelijk vooronderzoek; juiste keuzes op juist moment
- ✓ Leren van elkaars expertise en doorgeven aan adviesvrager
- ✓ Suggesties voor oplossingen bij concrete vragen, geïllustreerd met voorbeelden & tips
- ✓ Aandacht voor beleidscontext, inhoud én proces
- ✓ Modellen bestaan niet, context specifiek
- ✓ Wisselbeurt 'NGO-peter' die coördineert

Leidraad: focus op fasen en cruciale aandachtspunten doorheen project? er ligt een basis, die wordt verrijkt, want leidraad groeit naarmate meer adviesdossiers

3.2.1.3. Steunpunt duurzaam bouwen Limburg

Limburgse adviespartner voor particulieren, overheden, professionals, ngo's en onderwijsinstellingen, een netwerk van steden & gemeenten (dulomi-project);

- Samenwerkingsinitiatief van de Provincie Limburg, het Centrum Duurzaam Bouwen, BBL (met EU-steun en Vlaamse steun) Aanpassen van bepaalde instrumenten bvb Standaard-advies per gebouwtype, Typebestekken, Databank voorbeelden gemeentelijke reglementering, Checklist evaluatie RUP's, ...
- Quick-scans en begeleiding van projecten
- Begeleiding grotere projecten:
 - ✓ Begeleiding van de Scholencampus Bree: vergelijkbaar met Masterplan in Peer.
 - ✓ Project Reigersvliet in Leopoldsburg : ca 50 ha militair domein, de ontwikkeling van een duurzame woonwijk (300-tal woningen) als pilootproject voor Limburg wordt momenteel bestudeerd.
 - ✓ Diepenbeek: duurzame verkaveling met E70/E60 woningen
 - ✓ C-mine: reconversie oude mijnsite tot duurzaam woonpark

www.dubolimborg.be

3.2.2. Voorbeeldprojecten

Naast de projecten die begeleid werden in het kader van het ecopolisproject, het advies kregen van het adviesnetwerk, en van het steunpunt duurzaam bouwen Limburg werden volgende projecten ook nog begeleid/ opgevolgd/ opgezet:

- In 2008: 3 projectaanvragen i.k.v. EU CONCERTO-programma werden ingediend en een werkgroep opgezet door de Vlaamse overheid heeft deze begeleid. Ingediende projecten: Stad Gent (gasmetersite), Leuven (tweewaters, Ertzberg)

en Kortrijk (goedkope woning); Zowel Leuven als Kortrijk werden geselecteerd, maar enkel Kortrijk krijgt financiële ondersteuning, Leuven niet wegens geldgebrek van de EU.

- Interreg-project ‘Future cities’ met oa Ieper Oostsector (de vloei) van WVI,
- Andere opgevolgde projecten:
 - ✓ Papenhof Mechelen
 - ✓ **Cadixwijk** Antwerpen
 - ✓ **De Kloef** in Ronse
 - ✓ Sint Antoniushoek Zoerzel, Zonnig Kempen
 - ✓ voorbeeldprojecten VMSW mbt passiefwoningbouw: 9 passiefwoningen in Pijpelheide en Booischot (Heist-op-den-Berg), Zonnige Kempen; 5 passiefwoningen in Lanklaar (Dilsen-Stokken) Maaslands Huis uit Maasmechelen; Renovatie 5 woningen tot passiefwoningen in Wachtebeke. De Volkshaard, Gent

3.2.3. Instrumenten

- Verschillende instrumenten ontworpen of in ontwikkeling: Typebestekken, de leidraad voor duurzame wijkprojecten, ecopolis doe wijzer en voorbeeldenboek, wijkmonitor ontwikkeld door de stad Gent en ook toegepast in Antwerpen en Sint-Niklaas. Ook op gebouwniveau werden er handboeken en leidraden uitgewerkt: Geïntegreerde waarderings-methode kantoorgebouwen Vlaamse overheid; Meetlat duurzaam bouwen van het steunpunt dubo Limburg; Afwegingskader voor duurzame schoolgebouwen, Agion; duurzaamheidmeter voor toeristische jeugdinfrastuctuur; Toolkit: Universal design; ‘Ontwerpgids Levenslang wonen’ later omgevormd tot: ‘Ontwerpgids meegroeiwonen’

3.3. Toekomstplannen

De hoger vermelde initiatieven lopen niet onafhankelijk van elkaar: regelmatig is er uitwisseling van informatie, oa via de transitiearena, verschillende experts werken mee aan de verschillende initiatieven, ook van de overheid zetelt in alle projectopvolgingscommissies.

Op 23 november 2009 kwam de werkgroep ‘duurzame wijken’ samen, een bundeling van de verantwoordelijken, de experts, van de hoger vermelde projecten, initiatieven en van de voorbeeldprojecten van de steden. (ongeveer 50 deelnemers). Tijdens deze workshop werd dieper ingezoomd op de knelpunten die men tegenkomt bij de realisatie van projecten. Deze knelpunten werden verzameld en gepresenteerd op de transitiearena van 3 december 2009. De kabinetten met een relatie tot duurzaam wonen en bouwen waren aanwezig op deze arena.

Recente conclusie mbt duurzame wijken:

- ✓ Om de knelpunten duurzame wijken op te lossen zal een geïntegreerde aanpak van de verschillende ministers noodzakelijk zijn, er is daartoe bereidheid.
- ✓ Er wordt op administratief vlak een ambtelijk coördinatieorgaan opgezet rond duurzaam bouwen die oa deze knelpunten mee zal bekijken
- ✓ Er zal bekeken worden door oa de minister van RO hoe er experimenten kunnen opgezet worden met het flexibel inzetten van regels voor innovatieve projecten. We zijn beland in een juridisch verzande situatie waarbij achterhaalde juridische beperkingen de ontwikkeling van een duurzame wijk verhinderen en enorm vertragen. Per case zal er samengewerkt worden over de kabinetten heen om dit te bekijken.
- ✓ De werkgroep ‘duurzame wijken’ zal verder werken met het bottum op oplossen van problemen, integreren van duurzaamheid in ruimtelijke en juridische instru-

menten, en uitwerken en afstemmen van tools. Volgende werkgroepvergadering is eind januari 2010

- ✓ Er zal opdracht gegeven worden voor onderzoeken van bepaalde knelpunten en het zoeken van oplossingen
- ✓ Er worden nieuwe steunpunten duurzaam wonen en bouwen opgericht in de provincie Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Brabant naar analogie van het steunpunt dubo in Limburg en Kamp C in Antwerpen. Per provincie zullen ook duurzame wijkprojecten begeleid worden.
- ✓ Er zal verder bekeken worden om Europees goedgekeurde projecten (EFRO; CONCERTO) te cofinancieren.

4. Educatie Duurzame Ontwikkeling

Binnen de onderwijsbegroting zitten de middelen voor duurzame ontwikkeling vervat in verschillende basisallocaties.

Met het project Duurzaam naar school (DNS) krijgen gemeenten financiële steun om leerlingen uit het basisonderwijs zoveel mogelijk met de fiets en te voet naar school te laten gaan. Deelnemende gemeenten kunnen daarbovenop steun aanvragen om netoverschrijdend leerlingenvervoer te organiseren. Uitgangspunt is de totaalaanpak van woon-schoolverkeer, vertrekkende vanuit het STOP-principe.

Dit project werd geïnitieerd door de voormalige minister van Onderwijs (verantwoordelijk voor het budget) en de voormalige minister van Mobiliteit en werd gestart op 1 september 2008. Het project kent een looptijd van schooljaar 2008-2009 en schooljaar 2009-2010.

- schooljaar 2008-2009: 2,4 miljoen was beschikbaar waarvan 2.318.466 euro is vastgelegd in het besluit van de Vlaamse Regering van 8 mei 2008 (de betreffende basisallocatie is FJ3310B 08-09, deze basisallocatie bevat subsidies)
- schooljaar 2009-2010: 4,8 miljoen was voorzien waarvan 3.682.918,48 euro is vastgelegd in het besluit van de Vlaamse Regering van 15 mei 2009 (de betreffende basisallocatie is FJ4310B 09-10, deze basisallocatie bevat specifiek subsidies aan gemeenten)